

Lesson 83

Hinukum si Isa

Mateo 26,27; Yahiya 18,19

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin marjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si pagistadite dem Kitab Masutshin takaleta we' minahalayak we' me' nabi Tuhanin **palanu pagtimbul** hininang we' Tuhanin supaya madusehanin timbul amban pangalegga salama-lamahin. Ine palanu pagtimbul inin? Inin ne, kamatey AlMasi diyata' olomin. Magaka me' nabihin we' AlMasi mabentelin subey matey, bu'us laha'nen para si kahāpan me' mangga'i mabentelin, nanggungan pangelegga duseten bi ganti'te bi, kuwe' iye bili-bili ga' niya' dusene pagkurban. Sa miya'an hadja Tuhanin makajari ngampun duseten bi duk kimmatanne kite bi bentel bu masi pe iye bentel. Si pagistadite bi dem Kitab magturul-turul kemuwe tagna'in, tapit ne kite bi si istori ma'importante manamalin, hātinan aka-aka mato'ohin sabab kamatey duk ka'ellum AlMasi mabalikhin. Ellew inin, si lesson inin, kitete du bang sa'ingge AlMasihin, si Isa, paglilla'ne umulnen supaya tatanggunganne duse manusiya'in.

Si lesson dehelluhin takaleta we' inurungan sīn we' me' nakura' me' imamin a'a mamuddihin duk mamanol'o'an siye lugal pala'ihan si Isa duk me' tindeggen. Takaleta bi we' **siggewde si Isa**, ingketande iye duk bo'ode iye tahala'. **Meke'ulali' te'ed!** We'ey si Isa ngatu – bu la'i du si iye balakat Tuhanin – we'ey iye ngatu siniggew we' me' bantanen? Ngatu iye siniggew we' de supaya **tatumananne Sinulat me' Kanabihanin**. Pina'al hep we' de andang we' AlMasihin subey nandal kabinasahan duk matey duk ellum balik amban kamateyne katellu ellewnen, supaya kēmon makahagad si iyehin tasangkade pangampun duseden. Sa pina'al we' me' nabihin, AlMasihin “*kuwe' anak bili-bili sōng sinumbali*.” (Shi'ya 53:7)

Na, pala'us ne kite bi matsa amban dem Kitab Injil supaya takitete bi bang ine ma'umantagin **sangem malindem manamal miya'an**, pag ubus

siniggew si Isa we' me' nakura' āgamahin. Pina'in dem Kitab:

(Markus 14) ⁵³ **Manjari bino'o we' de si Isa pī si luma' imam nakura'in. Duk magtipun isab la'i kēmon nakura' imamin duk me' kabahi'anin duk me' guru si sara' āgamahin.** ⁵⁴ Na, si Petros paturul pu si Isa saguwa' patala-tala, sampay pī diyalem lame luma' imam nakura'in. Ningkolo' iye duk me' guwaldiyahin si bihing ebbut ngindāng.

⁵⁵ **Manjari me' nakura' imamin duk me' kakunsihalanin miha pureba panuntutande si Isa supaya iye tapapateyde. Saguwa' ga' niya' kasuwa'de panuntutande iye.** ⁵⁶ Ekka naksi' kuntara pu si Isa saguwa' ga'i bennal duk ga'i maguyun me' bissāden.

⁵⁷ **Ubus niya' sinduwe kuwat naksi' kuntara pu si Isa ga'i du isab bennal.** ⁵⁸ Pa'inde, “Bakas takale kami a'a inin magpa'in we' larakne ko' langgal mahadjehin, hininang we' manusiya', duk dem tellu ellew matengge ko' iye seddili saguwa' duma'in a'a mangahinang iyehin.” ⁵⁹ Saguwa' bisan pe kuwe' miya'an panaksi'den, ga' du maguyun me' bissāden.

⁶⁰ **Manjari nengge imam nakura'in la'i si tengnga'de nilew si Isa. Pa'inne, “Ga' niya' sambungnu si me' tuntutde si ka'u inin?”** ⁶¹ Saguwa' ga' si Isa nambung. **Manjari tinilew iye balik we' imam nakura'in, pa'inne, “Ka'u ne ke Almasihin, Anak Tuhanin?”** ⁶² **“Aku ne,”** sambung si Isahin. **“Duk kitebi du ku iyan, aku, Anak Manusiya'in, ningkolo' si kanawanan Tuhan Mabalakatanin. Duk kitebi du ku iyan pitu magtuhut duk me' inalak amban diyata' langit.”** ⁶³ **Manjari ginaret we' imam nakura'in semmeknen hawal peddi' ateynen. Duk pa'inne, “We'ey pe kite bi subey miha me' saksi'?”** ⁶⁴ **Takalebi ne binissāne miya'an, kuwe' Tuhanin iye. Ine hukumanbin?”** **Pa'inde kēmon, “Hukuman kamihin we' subey iye pinapatey.”** ⁶⁵ **Manjari sinduwe me' a'ahin nagna' ngalura'an iye. Binennesan isab we' de luwenen duk pinagsuntukan iye we' de. Pa'inde si iye, “Na, untukun ko', sine manuntuk ka'uhin.” Duk sinampak isab iye we' me' guwaldiyahin pangeddo'de iyehin.**

⁶⁶ **Manjari sasang si Petros la'i si lame, niya' dambuwa' dende dara'akan imam nakura'in hap pī la'i.** ⁶⁷ **Pag kitene si Petros ngindāng, dinendengan te'ed iye we' ne duk pa'inne, “Oy, ka'u isab bakas sawe' a'a Nasaret miya'an, si Isa.”** ⁶⁸ **Saguwa' masuwey si Petros, pa'inne, “Ga'i kata'uhanku duk ga'i tasabutku bang ine binissānu iyan.” Duk magtawus iye tahala' tudju tarangka. Manjari ningkowak manukin.** ⁶⁹ **Takite ne isab iye balik we' dende dara'akan miya'an duk pa'in dendehehin si me' a'a magtengge mala'ihin, “A'a miya'an sawe'de isab.”** ⁷⁰ **Saguwa' masuwey ne isab si Petros. Ga' du tiggel, me' a'a magtengge mala'ihin magpa'in pu si Petros, “Ga'i kew kapamasuwey we' duma'in kew sawe'de pegge' a'a Jalil du kew isab.”** ⁷¹ **Saguwa' sukna'an si Petros**

dinen duk napa iye. Pa'inne, "Asal ga'i kata'uhanku a'a pagbissābi iyan." ⁷² Magtawus tingkowak manukin. Kaminduwenen ne inin. Manjari ta'esseb we' si Petros bakas pina'in si Isa si iyehin, "Ga'i pe makatingkowak manukin minduwe, kapamasuwey ne kew mintellu we' ga'i ku kata'uhannu." Sakali' tapikil si Petros inin, magtangis iye.

(Mateo 27) ¹ Pag salung ne magisun kēmon me' nakura' imamin duk me' kabahi'anin bang sa'ingge pamapateyde si Isahin. ² Manjari pag ubus siye magisun, iningketan we' de si Isa duk bino'o we' de pī sinōngan pu si Pilatus, iye gubnul bangsa Romahin.

³ Pag kata'uhan si Judas, iye mamuddihan si Isahin, we' ubus ne hinukum si Isa pinapatey, magsusun te'ed iye duk hap pī iye si me' nakura' imamin duk me' kabahi'anin mabalik tellumpū' kayu' sīn tuwasin. ⁴ Pa'inne si siye, "Bakas magduse ku, pegge' binuddihan we' ku a'a mangga' niya' dusenen bu sōng iye pinapatey." Nambung siye, pa'inde, "Ga' ne niya' lamud kami lu'u. Baya'-baya'nu ne." ⁵ Manjari ilakasan we' si Judas sinin dem langgal hadjehin bu tahala' iye. Pī iye mowet dine duk iye matey.

(Yahiya 18) ²⁸ Subu-subu pe **bino'o si Isa** amban luma' si Kayapas pī si **astana' gubnul bangsa Romahin**, saguwa' ga' padiyalem me' nakura' Yahudihin dem astana' pegge' bang siye padiyalem dem luma' duma'in Yahudi, batal siye duk ga'i ne siye makajari palamud magjamu-jamu la'i si Kādja'an Pangessebanin. ²⁹ Hangkan paluwas Gubnul **Pilatus** pī si siye duk tilewne siye, pa'inne, "Ine panuntutanbi a'a inin?" ³⁰ Nambung siye, pa'inde, "Ga'i bo'o kami a'a inin pitu si ka'u bang ga' niya' dusene." ³¹ Pa'in Pilatus si siye, "Ka'am ne iye ngahukumne nuhut sara'bin." Nambung me' Yahudihin, pa'inde, "Ga' niya' kapatut kami ngalabo'an sine-sine hukuman pinapatey." ³² Kēmon inin umantag supaya tuman bakas pina'in si Isahin bang sa'ingge kamateyenen.

³³ Manjari padiyalem balik si Pilatus dem astana' duk dina'ak we' ne si Isa bino'o pī si iye. Pa'inne pu si Isa, "To'o ke we' ka'u sultan bangsa Yahudihin?" ³⁴ Nambung si Isa, pa'inne, "Amban di pikilannu ke manilew aku inin atawa niya' ke me' a'a seddili bakas ngakahan ka'u sabab aku?" ³⁵ Nambung Pilatus, pa'inne, "We' Yahudi ku? Me' bangsanu du duk me' nakura' imambin hep manōngan ka'u pitu si akuhin. We'ey, ine te' dusenun?" ³⁶ Nambung si Isa, pa'inne, "Pagsultanankun duma'in tu'u si dunya. Bang pagsultanankun tu'u si dunya, asal nungka' me' tindegkun duk ku ga'i tasiggew we' me' nakura' Yahudihin. Awe', pagsultanankun duma'in tu'u si dunya inin." ³⁷ Pa'in Pilatus, "Bang sa iyan, sultan kew hati?" Pa'in si Isa, "Ka'u ne magpa'inin we' sultan ku. Iye sababnen hangkan ku inanakan duk

hangan ku pitu si dunya, supaya ku kapagtolo' sabab mabennalin. Kēmon manuhut mabennalin pakale du si aku.”³⁸ Pa'in Pilatus, “Ine te' mabennalin?” Pag ubus inin bissā Pilatus, paguwa' iye balik pī si me' Yahudihin duk pa'inne si siye, “**Ga' niya' takasuwa'ku jānne pangahukumanku a'a inin.**” (Lukas 23)⁵ Saguwa' pasege' te'ed siye, pa'inde, “Magsasew iye si me' a'ahin sabab tolo'nen. Tinagna'an we' ne pagtolo'nen la'i si lahat Jalil, duk magtolo' isab iye si tibu'ukan Yahudiya, duk kuwe'itu tiya' ne isab iye tu'u si Awrusalam.”⁶ Pag kale Pilatus inin, pa'inne, “A'a Jalil ke a'a inin?”⁷ “Awe,” pa'inde. Pag kata'uhan Pilatus we' si Isa amban lahat diyalem pagsultanan si Herod, dina'ak we' ne si Isa bino'o pī pu Sultan Herod, pegge' sābu la'i iye si Awrusalam masa miya'an.

(Lukas 23)⁸ Pag kite si **Herod** si Isa, kēgan te'ed iye pegge' tiggel ne kabaya'ne mangite iyehin. Ekka aka-aka bakas takalene sabab si Isa duk baya' iye ngite hinangan balakat hinangne.⁹ Hangan tiggel panilew-nilewne si Isahin, saguwa' ga' si Isa nambung.¹⁰ Manjari me' nakura' me' imamin duk me' guru si sara' āgamahin patapit pī duk pinabasag we' de panuntutde si Isahin.¹¹ Manjari hinang dagey si Isa we' si Herod duk me' sundalunen duk diniyawa'an we' de. Pinasemmekan iye we' de juba tanam manamal, ubus bu da'ak si Herod ne iye bino'o balik pī pu si Pilatus.¹² Ellew miya'an magbagay ne Pilatus duk si Herod. Matu'uhin magbanta hep siye.

¹³ Manjari tinawag we' Pilatus patipun me' nakura' me' imamin duk me' bahi'in duk me' a'ahin.¹⁴ Pa'inne si siye, “Bino'o we' bi a'a inin pitu si aku duk pa'inbi we' katimbo'ohan we' ne me' a'ahin nguntarahan gubelnohin. Bakas ne iye paliksa'ku tu'u si pana'anambi, saguwa' **ga' niya' kasuwa'ku duse a'a inin kuwe' panuntutanbi iyehin.**”¹⁵ Duk bisan si Herod damikkiyan du isab, pegge' da'akne ne iye bino'o balik pitu si kite bi. Pasti' te'ed we' ga' niya' la'at tahinang a'a inin talep pamapateyan iye.” (Yahiya 18)³⁹ “Saguwa' katagamanbin kahaba' ta'abut Kādja'an Pangessebanin, maluwas ku dambuwa' pilisu. Baya' ke ka'am bang paluwasku ka'am ‘sultan me' Yahudihin?’”⁴⁰ Magkalolop me' a'ahin, pa'inde, “Da'a bang a'a iyan. Kabaya'an kamihin si **Barabbas.**” (Lukas 23)¹⁹ (Si Barabbas inin tahan dem kalabusu pegge' bakas iye nuhut me' a'a nguntarahan gubelnohin la'i dem puweblo Awrusalam, duk makapapatey iye a'a.)²⁰ Baya' si Isa paluwas Pilatus hangkan ngalingan iye balik si me' a'ahin.²¹ Saguwa' magkalolop siye, pa'inde, “**Lansangun iye diyata' olom. Lansangun iye diyata' olom.**”²² Kamintellunen pa'in Pilatus si siye, “We'ey, ine la'at tahinangnen? Ga' niya' takasuwa'ku dusene talep pamapateyan iye. Hangan da'akku hadja iye ilubakan ubus bu paluwasku ne iye.”

(Yahiya 19) ¹ *Manjari dina'ak we' Pilatus si Isa ilagutan.* ² *Ubus miya'an ngalakal me' sundaluhin bāhan luhihan, hininang kuwe' korona sultan, duk pinapī we' de si kōk si Isa. Pinasemmekan isab iye we' de juba taluk kuwe' juba sultan.* ³ *Manjari hininang dagey iye we' de. Magbalik-balik siye pī si iye nalam iye, pa'inde, "Assalamu alaikum, Sultan me' Yahudihin," ubus bu pinagsampakan we' de. [Ubus pinaglura'an si Isa we' de duk ineddo' we' de kayu-kayu inantanannen bu pinogpog we' de kōknen. (Mateo 27:30)]*

⁴ *Manjari paluwas balik si Pilatus duk pa'inne si me' a'a ma'ekkahin, "Payamanun bi, bo'oku du si Isa paluwas pitu si ka'am supaya kata'uhanbi we' ga' niya' takasuwa'ku jānne pangahukumanku iye."*

⁵ *Manjari paluwas isab si Isa, la'i pe lakal luhihanin diyata' kōkne duk magjuba talukin pe iye. Pa'in Pilatus si me' a'ahin, "Payamanun bi a'a inin."* ⁶ *Pag kite me' nakura' imamin duk me' guwaldiya si langgal mahadjehin si Isa, magkalolop siye, pa'inde, "Papatayun iye. Lansangun diyata' olom."* Pa'in Pilatus si me' a'ahin, "Baya'-baya'bi ne. Bo'ohun bi iye duk ka'am ne ngalansang iye diyata' olom. Saguwa' bang aku, ga' niya' takasuwa'ku jānne pamapateyan iye." ⁷ Pa'in me' nakura' Yahudihin si iye, "Pa'in sara' kamihin subey iye pinapatey pegge' pa'inne we' Anak Tuhanin iye."

⁸ *Pag kale Pilatus pina'inde inin, pasōng ne talewnen.* ⁹ *Bino'o we' ne si Isa padiyalem balik dem astana' bu tinilew we' ne, pa'inne, "A'a amban kew?" Saguwa' ga' nambung si Isa.* ¹⁰ Pa'in Pilatus si iye, "We'ey kew ga'i nambung? Ga'i ke kata'uhannu we' taga kapatut ku maluwas ka'u? Duk taga kapatut ku isab ngalansang ka'u diyata' olom duk kew matey." ¹¹ *Nambung si Isa, pa'inne, "Bang duma'in Tuhanin mangurungan ka'u kapatutin, ga' niya' kapatutnu ngahukum aku. Hangkan hep a'a manōngan aku pitu si ka'uhin, pasōng hadje dusenen amban dusenun."* ¹² *Amban miya'an, miha te'ed lān si Pilatus supaya tapaluwasne si Isa. Saguwa' magkalolop ne pa'in me' nakura' Yahudihin, pa'inde, "Bang paluwasnu a'a iyan, duma'in kew bagay Sultan Nakura'in. Sine-sine ngēnan dinen sultan, kuntarahanne Sultan Nakura'in."*

(Mateo 27) ²⁴ *Kata'uhan Pilatus we' ga' niya' gunane magbissā namba, pegge' sōng hewuhala' me' a'a mabanesin. Manjari ngeddo' iye bohe' duk kinoso'an we' ne tangannen si harapan me' a'ahin, tanda' we' ga' iye palamud si hinanganden. Duk pa'inne, "Bang matey a'a inin ga' niya' duseku. Ka'am dinusehin."* ²⁵ *Nambung kēmon me' a'ahin, pa'inde, "Ambat kamateynen mole' si kami duk si me' anak kamihin."* (Markus 15)

¹⁵ *Manjari kabaya'an Pilatusin we' duhulanne kabaya'an me' a'a mabanesin, hangkan pinaluwas we' ne Barabbas si siye. Duk .... sinōngan ne [si Isa] we' Pilatus supaya iye talansang diyata' olom.*

Manjari, kēmon inin umantag sa pina'al we' Nabi Shi'yahin me' pitu' hatu' tahun ne palabey panulatne sabab AlMasihin, pa'inne: **“Bininsana' iye saguwa' sandalanne diyawa' ateynen, duk ga' iye kebbutan; kuwe' iye anak bili-bili sōng sinumbali', kuwe' bili-bili sōng kinekehan bulunen sandalanne kēmon, ga' iye missā.”** (Shi'ya 53:7) Sinulat isab me' bissā AlMasi inin we' Nabi Shi'ya, pa'inne, **“Patampalku bukutkun si me' mangalubakan akuhin, duk patampalku langalkun si me' mangalarutan bongotkun; ga' tapukanku luwekun bisan ku udji'de duk lura'ande.”** (Shi'ya 50:6)

Takaleta ellew inin we' tumanan me' nakura' āgama me' Yahudihin me' sinulat we' me' Kanabihanin pag bininsana' we' de duk pabohatande AlMasi mabentelin duk hukumde iye pinapatey. Ine jānnen hangkan hinukum AlMasihin pinapatey we' me' nakura' āgamahin? Hukumde iye pegge' **ga'i siye kahāpan si danta' mato'ohin, hātinin mabennalin.** Inakahan siye mabennalin we' si Isa, duk mabennal inin magpakite we' la'at siye duk magmā-mā hadja. Si Isa dihananne Mabennalin! Pitu Danta'in si dunya, saguwa' kahāpan me' a'ahin si lindemin pegge' la'at hinanganden. Duk pegge' me' manusiya'in ga'i kahāpan si Danta'in, kabaya'anden pinandem Danta'in. Iye inaka dem Kitabin, pa'inne:

“Danta' inin ninag dem kalindeman duk danta'in ga'i te'ed tapalem we' lindemin....Me' magbaya' tu'u si dunyahin, ga' tahātide pikilan Tuhanin pegge' bang tahātide inin, ga' si' miya'an da'akde ilansang diyata' olom Isa AlMasi, mabalakatan magbaya'in..... Bisin iye tu'u si dunya duk pinapanjari hep we' ne dunyahin, ga' du iye takilale we' me' a'a si dunyahin. Pitu iye si lahatne, saguwa' ga' iye tineyima' we' bangsanen. Saguwa' sine-sine neyima' iye duk makahagad si iyehin, urunganne siye kapatut manjari me' anak Tuhanin.” (Yahiya 1:5; 1 Korinto 2:8; Yahiya 1:10-12)

Me' bagayku, hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Buyu'-buyu'te ka'am dina'ak pakale isab si lesson mapaturulin duk payamante bang sa'ingge tumanan me' a'ahin bissā sinulat we' Nabi Da'ud dem Kitab Jabur sabab AlMasihin, pa'inne: **“Lagbas tangankun duk bettiskun we' de.”** (Jabur 22:16).....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin sasangbi mikil-mikil sabab me' sinulat we' Nabi Shi'ya ewwalley pe sabab pagsandal AlMasihin, pa'inne:

“Bininsana' iye saguwa' sandalanne diyawa' ateynen, duk ga' iye kebbutan; kuwe' iye anak bili-bili sōng sinumbali', kuwe' bili-bili sōng kinekehan bulunen sandalanne kēmon, ga' iye missā.” (Shi'ya 53:7)